

ПРІОРИТЕТИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗМІЦНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

БІЛИК Вікторія

доктор економічних наук, професор
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
<https://orcid.org/0000-0002-1809-0804>
e-mail: bilyk_v@ukr.net

У статті обґрунтовано важливість зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва, у результаті чого їх діяльність передбачатиме стабільне та динамічне зростання. Наголошено на теперішніх складних умовах підприємницької діяльності в Україні, коли постійно приходиться перебувати під впливом гібридної та воєнної агресії, а, відтак, процеси інвестування та інноваційного розвитку варто розглядати як пріоритетну передумову зміцнення національної безпеки. Запропоновано пов'язувати формування і реалізацію пріоритетів та інструментарію зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва з чинниками, що визначають рівень такого типу безпеки стосовно країни, регіону та галузі. За таким підходом надано характеристики інструментарію організаційного, фінансового, нормативно-правового, економічно-ресурсного забезпечення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва. Звернуто увагу на важливість адаптації суб'єктів підприємництва до впливу чинників внутрішнього та зовнішнього ринкового середовища, при цьому, уникаючи чи мінімізуючи вплив ризиків та загроз на інвестиційно-інноваційну безпеку. Наголошено на важливості впровадження інструментарію кредитування, що дозволяє сформувати необхідний ресурсний потенціал для здійснення безпечної інвестиційно-інноваційної діяльності.

Ключові слова: інвестиційно-інноваційна безпека, інвестиційно-інноваційна діяльність, суб'єкт підприємництва.

PRIORITIES AND TOOLS FOR STRENGTHENING THE INVESTMENT AND INNOVATION SECURITY OF BUSINESS ENTITIES OF UKRAINE UNDER MODERN CONDITIONS

BILYK Viktoriya

Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytskyi

The article substantiates the importance of strengthening the investment and innovation security of business entities, as a result of which their activities will provide for stable and dynamic growth. Emphasis is placed on the current difficult conditions of business activity in Ukraine, when it is constantly under the influence of hybrid and military aggression, and therefore, the processes of investment and innovative development should be considered as a priority prerequisite for strengthening national security. It is proposed to link the formation and implementation of priorities and tools for strengthening the investment and innovation security of business entities with the factors that determine the level of this type of security in relation to the country, region and industry. According to this approach, the characteristics of the toolkit of organizational, financial, economic and resource support for investment and innovation security of business entities are provided. Attention was drawn to the importance of adaptation of business entities to the influence of factors of the internal and external market environment, while avoiding or minimizing the impact of risks and threats on investment and innovation security. At the same time, the reserves of strengthening the investment and innovation security of business entities, which lie in the plane of resource provision, are such that they are easily mobilized, however, they are quickly exhausted in the process of introducing progressive technologies. It has been proven that strengthening the investment and innovation security of business entities of Ukraine under modern conditions is achieved through the involvement of progressive management tools. The importance of implementing lending tools, which allows for the formation of the necessary resource potential for the implementation of safe investment and innovation activities, is emphasized.

Key words: investment and innovation security, investment and innovation activity, business entity.

БІЛИК, В. (2024). ПРІОРИТЕТИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗМІЦНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ. *Development Service Industry Management*, (1), 215–220. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5\(31\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5(31))

BILYK, V. (2024). PRIORITIES AND TOOLS FOR STRENGTHENING THE INVESTMENT AND INNOVATION SECURITY OF BUSINESS ENTITIES OF UKRAINE UNDER MODERN CONDITIONS. *Development Service Industry Management*, (1), 215–220. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5\(31\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-5(31))

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки є головним завданням системи управління суб'єкта підприємництва, оскільки являє собою не лише визначальний для забезпечення повноцінної економічної безпеки чинник, а й такий, що є підґрунтям економічного зростання в умовах, коли приходиться перебувати

під постійним впливом гібридної та воєнної агресії. Невизначеність умов в економічній, соціальній, політичній та інших сферах в Україні та водночас намагання держави продовжити реалізацію євроінтеграційних стратегічних орієнтирів зумовлюють необхідність опрацювання теоретичних засад зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва з метою впровадження методичних положень, які передбачають вироблення та реалізацію механізмів гарантування ефективного функціонування та розвитку.

Відомо, що комбінація пріоритетів та інструментів, яка залучається при зміцненні інвестиційно-інноваційної безпеки визначається її характером, рівнем розвитку конкурентного потенціалу підприємства, специфікою інвестиційного проекту та прийнятою стратегією економічного захисту. Останнє дозволяє формалізувати механізм інтеграції системи економічного захисту інвестиційно-інноваційної діяльності в менеджмент підприємства.

Безперечно важливо насамперед враховувати інтереси інвесторів, коли йдеться про покращення результатів інноваційної діяльності. Тут існують певні особливості захисту інтересів інвестора в забезпеченні стабільного зростання суб'єкта підприємництва і досягнення достатнього рівня інвестиційно-інноваційної безпеки. Значний відсоток проблем, пов'язаних з дотриманням захищених державою економічних інтересів інвесторів, лежить у сфері правових відносин та організаційно-економічних процесів, навіть якщо попередньо сформовано в повній мірі інвестиційний капітал. Важливо залучати інструменти захисту, для досягнення запланованих показників інвестиційно-інноваційної безпеки, що передбачатиме гарантування суб'єкту підприємництва відповідності очікуваним результатами, що формуються в процесі інвестиційної та інноваційної діяльності. Вказане обумовлює пріоритетність інструментів зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки серед широкого переліку підходів до побудови прогресивної системи управління суб'єктами підприємництва України за сучасних умов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

В економічній літературі значна увага надається питанням зміцнення безпеки підприємств, зокрема, враховуючи елементний склад, умови функціонування та інші характеристики. Зміцнення безпеки є сучасною вимогою, постійним процесом, що вимагає значних ресурсів та потребує застосування прогресивного інструментарію та ін. Тут значна увага надається пріоритетному значенню інвестиційно-інноваційній складові, у якій поєднуються процеси нарощування необхідного потенціалу для стрімкого зростання, що є одним із головних викликів повноцінного зміцнення безпеки суб'єктів підприємництва.

Прийнято характеристики інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва розглядати в контексті:

- диверсифікації підприємницької діяльності та пошуку нових способів покращення конкурентного стану (Т. Васильців, Р. Лупак, Т. Городня [1, с. 52–57]);
- удосконалення системи управління підприємством на засадах впровадження новітніх механізмів стратегування господарської діяльності (П. Микитюк [2, с. 89–96], З. Литвин [3, с. 25–34]);
- попередження та ухилення від впливу ризиків і загроз при реалізації прогресивних проєктів, здатних надати підприємству нових конкурентних переваг, покращити рівень його прибутковості та фінансової стабільності (К. Новікова [4, с. 26–30]).

У працях [5, с. 1785–1798; 6, с. 103–108] стверджується, що інвестиційно-інноваційна безпека є одним із основних вимірників розвитку підприємства, коли вимагається опанувати нові види економічної діяльності, створювати і виводити на ринок продуктів інновацій та інше.

Інші науковці пов'язують зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва з наступними характеристиками:

- передумовою подолання гібридної та воєнної агресії (О. Михайлик, С. Бірак [7]);
- сформованістю внутрішньої та зовнішньої інфраструктури інвестиційно-інноваційної діяльності (Т. Бондарук, О. Бондарук, І. Ігнатова [8, с. 137–145]);
- наявністю інституційно-правового забезпечення управління інвестиційно-інноваційною діяльністю (І. Федішин, Н. Гарматій [9, с. 26–34]);
- забезпеченням прийнятного рівня капіталізації програм інвестиційно-інноваційного розвитку (Т. Блудова, В. Токар [10]).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття

Зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва України за сучасних умов досягається через залучення прогресивного управлінського інструментарію. При цьому управління інвестиційно-інноваційною діяльністю доцільно опосередковувати через використання механізмів, що здатні забезпечити розроблення та реалізацію новітніх проєктів, від яких можна очікувати динамічного покращення фінансових та економічних результатів, конкурентного статусу та іншого. У той же час резерви для посилення безпеки інвестицій та технологічних інновацій суб'єктів підприємництва з точки зору ресурсного забезпечення піддаються швидкій мобілізації, але їх обсяги досить швидко вичерпуються в процесі впровадження передових технологій.

Таким чином, тільки раціональне поєднання заходів та інструментів, орієнтованих на раціоналізацію ресурсного забезпечення та зростання доходів, створюють можливість вирішувати адекватні завдання стосовно стабілізації та зростання інвестиційно-інноваційної діяльності. У ньому приділяється пріоритетна увага використанню методик для створення конкурентних переваг і оптимізації позиціонування підприємств на ринку з метою досягнення і підтримки стабільного рівня інвестиційної та інноваційної діяльності в довгостроковій перспективі.

Формулювання цілей статті

Метою статті є наукове обґрунтування пріоритетів та інструментарію зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва України за сучасних умов.

Виклад основного матеріалу

Головною метою зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва є забезпечення сталого розвитку та стабільного економічного стану, яке є носієм об'єкта інвестування, при будь-яких економічних, політичних та соціальних змінах у зовнішньому середовищі. Зазначений підхід визначає детермінанти формування і реалізації механізмів та інструментарію економічного захисту результатів інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів підприємництва України за сучасних умов. У той же час джерелом і каталізатором переважної кількості змін, які створюють ризики та загрози для безпеки інвестицій та інновацій господарюючих суб'єктів, є зовнішнє середовище. Серед внутрішніх загроз слід виділяти загрози, що стосуються стилю управління (стратегічні та локальні), використання виробничої потужності, техніко-технологічного забезпечення, досягнення фінансово-економічних пріоритетів тощо.

Варто зазначити, що сутність процесу формування пріоритетів та інструментарію зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва здебільшого досліджують через систему критеріїв та індикаторів. У той же час основним критерієм є здатність підтримувати або, принаймні, швидко відновлювати достатній рівень безпеки в критичних ситуаціях. А на основі отриманих результатів вдається встановити, що зміцнення інвестиційної та інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва безпосередньо впливає на реалізацію певних проектів і призводить до об'єктивного збільшення капіталізації, а отже, і вартості бізнесу. Відповідно виконана формалізація процесу формування та зростання вартості суб'єкта підприємництва дозволяє створити повноцінне методологічне підґрунтя для здійснення оцінювання його інвестиційно-інноваційної безпеки. Більше того, запропонований підхід враховує спеціалізацію галузі і товару, розміри і масштабність виробництва, фінансово-економічну стійкість підприємств і організацій, продуктову і ринкову спрямованість інвестиційної та інноваційної діяльності.

Зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва відіграє пріоритетну роль у налагодженні фундаментальних економічних процесів, що відбуваються для здобуття необхідних конкурентних переваг, за допомогою яких вдається отримувати важливі ресурси. Безперечно, від якісних та кількісних характеристик інвестиційно-інноваційних рішень залежить конкурентний потенціал підприємства, ефективність його функціонування, галузева та відтворювальна структура суспільного виробництва, а особливо в умовах глобальних викликів. Крім того, для ефективного виходу у нове ринкове середовище необхідно визначити економічну сутність, класифікувати за певними критеріями інвестиції та інновації підприємства, а також забезпечити безпеку інвестицій та інновацій.

Відомо, що суб'єкт підприємництва в цій системі є кінцевою точкою вкладення капіталу, де прийнято реалізовувати конкретні інвестиційно-інноваційні проекти. А натомість привабливість кожного проекту буде визначатися рівнем інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єкта підприємництва. Дійсно кожен об'єкт інвестиційно-інноваційного проектування має власну націленість та одночасно знаходиться в середовищі різних об'єктів ринку інновацій та капіталу. Таким чином формування пріоритетів та інструментів зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва визначається сукупністю обставин виходячи із такого типу безпеки стосовно країни, регіону та галузі (табл. 1).

У сучасних умовах зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва сприяє розвитку економіки країни, посиленню її конкурентного статусу в глобальному середовищі. Глобальна криза та воєнна агресія продемонструвала необхідність регулювання інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва в Україні. Безперечно, внутрішні та зовнішні ринки тісно взаємопов'язані, при цьому, неможливо проводити регулювання внутрішніх ринків в умовах повної лібералізації глобального середовища. Крім того, коли приплив іноземного капіталу досягає значного обсягу та рівня волатильності, це становиться причиною фінансової незахищеності країн-реципієнтів, не тільки тому, що дозволяє отримати легкий доступ до кредитування та зумовлює великі ризики на мікрорівні, але й тому що приводить до макроекономічних перегинів, які породжують системні ризики. Отже, повинен бути вибірковий підхід до припливу капіталу, щоб підтримати його на керованому рівні та направити на цілі з розвитку інноваційної діяльності.

Зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва повинно відбуватися системно, зокрема передбачаючи вивчення кон'юнктури ринку, починаючи з макrorівня (від привабливості інвестиційного клімату країни) та закінчуючи мікрорівнем (оцінювання рівня інвестиційної привабливості окремого проектного задуму). Відповідна послідовність управлінських операцій дозволяє інвесторам

вирішити задачу вибору саме таких напрямів розвитку суб'єктів підприємництва, які мають найкращі перспективи досягнення в разі реалізації пропонованого інвестиційного проєкту і можуть забезпечити інвесторам заплановану віддачу від вкладеного капіталу при існуючому ризику інновацій.

Таблиця 1

Основні чинники, що визначають вибір пріоритетів та інструментарію зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва України за сучасних умов

Інвестиційно-інноваційна безпека країни	Інвестиційно-інноваційна безпека регіону	Інвестиційно-інноваційна безпека галузі	Інвестиційно-інноваційна безпека суб'єкта підприємництва
<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення стабільності інвестиційно-інноваційного розвитку економіки; - підвищення рівня місткості та платоспроможності внутрішнього ринку для інноваційної продукції; - посилення стабільності функціонування кредитно-фінансової та банківської систем, суб'єкти якої готові підтримувати інвестиційно-інноваційну діяльність підприємств; - недопущення корупції та криміналізації в інвестиційній та інноваційній сферах; - удосконалення правового забезпечення інвестиційної та інноваційної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> - покращення інвестиційного потенціалу регіону; - підвищення ефективності використання економіко-географічного положення при реалізації інвестиційно-інноваційних програм; - покращення доступності до природних ресурсів при організації інноваційної діяльності; - посилення структурованості економіки на засадах збільшення частки пріоритетних галузей економіки; - пришвидшення розвитку інвестиційно-інноваційної інфраструктури ринку; - розбудова системи пільг інвесторам; - зниження рівня інвестиційних ризиків; - розвиток прямого та портфельного інвестування в інноваційну діяльність 	<ul style="list-style-type: none"> - зниження рівня монополізації ринку інновацій та капіталу; - дотримання мінімальних норм прибутковості на інвестиційний капітал; - покращення капіталоємності пріоритетних галузей економіки; - створення прозорого та добросовісного конкурентного середовища; - розширення можливостей формування стратегічних інвестиційно-інноваційних об'єднань та інших взаємин з контрагентами; - мінімізація складності впровадження нових технологій та реалізації інвестиційних проєктів; - покращення розвиненості інфраструктури інвестиційного ринку; - спрощення процедур державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності в галузі 	<ul style="list-style-type: none"> - збільшення обсягів реалізації інноваційної продукції; - підвищення конкурентоспроможності інноваційної продукції; - покращення можливостей проникнення на нові ринки та укріплення існуючих позицій; - розширення засобів для проведення інвестиційної та інноваційної діяльності; - підвищення ефективності управління інвестиційними проєктами; - нарощування науково-технічного потенціалу підприємства; - покращення якості системи стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності; - підвищення рівня придатності матеріально-технічної бази; - підвищення рівня інноваційної активності; - посилення інтелектуалізації та продуктивності праці; - формування внутрішньої культури праці, розвиток творчих здібностей

Водночас перспективні напрямки інвестування повинні відповідати конкурентним перевагам суб'єкта підприємництва, а також регіонів та галузей і, таким чином, забезпечуючи ефективну основу для довгострокового економічного зростання. При вивченні інвестиційної привабливості суб'єктом підприємництва здійснюється якісне та кількісне оцінювання інвестиційної ситуації, що складається в тій чи іншій країні. Все це визначає необхідність застосування інструментарію, що враховує особливості ресурсного забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності та достатнього рівня її безпеки.

Варто зазначити, що найбільш раціональним підходом для тривалого зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва України за сучасних умов є інтеграція організаційно-економічних та організаційно-правових засобів. Критерієм раціональності такого поєднання є врахування результатів діагностування інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єкта підприємництва. У той же час рекомендується виділити два основних напрямки такої інтеграції. Перший передбачає реалізацію стратегії правового захисту з високим рівнем інвестиційної стабільності, тобто захист своїх інвестиційних та інноваційних інтересів в тому випадку, якщо суб'єкт підприємництва здатний підтримувати фінансування своєї діяльності протягом тривалого часу до отримання економічних результатів в результаті дій організаційно-правового характеру. Другий напрямок передбачає зміну прибутковості підприємства в разі кризи, щоб запобігти зниженню доходів і ослаблення позицій на ринку. Цей напрямок передбачає використання організаційних і правових засобів тільки в разі серйозного загострення кризових явищ. Найбільш значущим фактором, що впливає на вибір цих напрямків, є темп нарощення інвестиційного та інноваційного потенціалу.

Концепція побудови і функціонування механізмів підвищення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єкта підприємництва дозволяє виявити їх структурну типологію. Більше того, функціонування цих механізмів дозволяє досягти синергетичного ефекту, поряд з їх привабливістю, а також порядком і силою мобілізації інвестиційного та інноваційного потенціалу. Слід також зазначити, що до складу організаційного механізму варто включати системи залучення організаційно-управлінського та організаційно-правового інструментарію економічного захисту результатів інвестиційно-інноваційної діяльності. Дія компонентів механізму економічного захисту опосередковується формуванням відповідної системи менеджменту в

управлінні суб'єктом підприємництва. Водночас необхідно чітко розмежовувати механізми економічного захисту та інструменти управління інвестиційною і інноваційною діяльністю. Також варто враховувати, що механізм захисту опосередковує свої дії через формування системи управління. Це функціональне та інструментальне середовище для підвищення безпеки інвестицій та інновацій суб'єкта підприємництва.

Однак детальний аналіз інвестиційної та інноваційної діяльності на рівні конкурентних відносин передбачає виявлення факторів, що впливають на зміцнення інвестиційної та інноваційної безпеки суб'єкта підприємництва. Важливо чітко визначити джерело ресурсу, а його ефективне використання дозволить досягти очікуваного рівня інвестиційно-інноваційної безпеки.

Примітно, що одним із пріоритетних інструментів зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єкта підприємництва є кредитування, але його використання повинно бути чітко обґрунтоване, промодельовано та мати планові межі. Загалом, кредит як категорія використовується в певний час і на поворотній основі за відповідними ставками для регулювання або контролю економічних відносин у зв'язку з розподілом і перерозподілом створених цінностей між суб'єктами підприємництва. У цьому випадку інструментарій кредитування використовується для регулювання або контролю економічних відносин з розподілу і перерозподілу створених цінностей на ринку, зокрема інновацій та капіталу.

Пріоритетне значення кредитування визначається його здатністю нарощувати суб'єктом підприємництва потенціал, що в тривалій перспективі забезпечує необхідний рівень інвестиційно-інноваційної безпеки. Як різновид загального інструментарію зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки, він застосовує ті ж методики для надання інвестиційних коштів суб'єктам господарювання – оцінювання, прогнозування, нормування, стимулювання. З іншої сторони, кредитування варто пов'язувати із розумінням того, що така процедура є можливістю отримання необхідного фінансування проєктних задумів.

Зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва пов'язане зі особливими рисами підвищення ділової активності та необхідністю отримання достатнього фінансування, потребою у удосконаленні нормативно-правових актів, що регламентують пріоритетні напрями надання інституційно-фінансової підтримки. На даний час нормативно-методичне супроводження зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва не враховує специфіку теперішніх умов, коли потрібно перебувати під вплив гібридної та воєнної агресії. Зважаючи на це нормативно-правові положення про безпеку інвестицій та інновацій не відповідають потребам суб'єктів підприємництва в Україні і потребують як найшвидшого удосконалення.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва слід розглядати як сукупність інструментів, важелів та стимулів, що ефективність яких визначається якісними та кількісними характеристиками ресурсного забезпечення. Відповідно пріоритетами суб'єктів підприємництва є отримання достатнього обсягу ресурсів, щоб зміцнити власну інвестиційно-інноваційну безпеку.

Перспективи подальших досліджень варто пов'язати з ідентифікацією ризиків та загроз інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва України в сучасних умовах, які продиктовані стрімким посиленням гібридної та воєнної агресії та коли вимагається розробити комплекс механізмів і інструментів, через які можливо якісного передбачати та реагувати на теперішні виклики.

Література

1. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Городня Т. А. Економічні аспекти диверсифікації підприємства з використанням інноваційних інвестицій. *Інтелект ХХІ*. 2017. Вип. 1. С. 52–57.
2. Інноваційний механізм управління суб'єктами господарювання : монографія / за заг. ред. П. П. Микитюка. Тернопіль : ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2014. 450 с.
3. Литвин З. Б. Аналіз як невід'ємний інструмент ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства. *Регіональний бізнес економіка та управління*. 2014. №4 (44). С. 25–34.
4. Новікова К. І. Інноваційно-інвестиційна безпека: сучасні виклики та загрози. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. № 16(2). С. 26–30.
5. Lupak R., Kunytska-Iliash M., Berezivskiy Y., Nakonechna N., Ivanova L., Vasylytsiv T. Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. *Accounting*. 2021. № 7(7). P. 1785–1798.
6. Неустроев Ю. Г. Роль інновацій у забезпечення економічної безпеки. *Агросвіт*. 2021. № 7–8. С. 103–108.
7. Михайлик О., Бірак Є. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. URL : <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3350/3277>.
8. Бондарук Т. Г., Бондарук О. С., Ігнатова І. С. Економічна природа механізму забезпечення інвестиційно-інноваційної безпеки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, 2021. № 2(18). С. 137–145.
9. Федішин І., Гарматій Н. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2020. Том 63. № 2. С. 26–34.

10. Блудова Т. В., Токар В. В. Моделювання інноваційно-інвестиційної діяльності в контексті економічної безпеки підприємства. Ефективна економіка. 2013. № 2. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1826>.

References

1. Vasiltsiv, T. G., Lupak, R. L., Horodnia, T. A. (2017). Economic aspects of enterprise diversification using innovative investments. *Intelligence XXI*. Issue 1. P. 52–57.
2. Mykytyuk, P. P. (2014). Innovative mechanism of management of business entities. Ternopil : Economic Opinion TNEU. 450 p.
3. Lytvyn, Z. B. (2014). Analysis as an integral tool for the effectiveness of investment and innovation activity of the enterprise. *Regional business economy and management*. № 4 (44). P. 25–34.
4. Novikova, K. I. (2016). Innovation and investment security: modern challenges and threats. *Scientific Bulletin of Kherson State University*. № 16(2). P. 26–30.
5. Lupak, R., Kunytska-Iliash, M., Berezivskiy, Y., Nakonechna, N., Ivanova, L., Vasylytsiv, T. (2021). Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. *Accounting*. № 7(7). P. 1785–1798.
6. Neustroev, Yu. G. (2021). The role of innovations in ensuring economic security. *Agroworld*. № 7–8. P. 103–108.
7. Mykhailik, O., Birak, E. (2023). Investment and innovation activity of enterprises under martial law. *Economy and society*. № 58. URL : <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3350/3277>.
8. Bondaruk, T. G., Bondaruk, O. S., Ignatova, I. S. (2021). The economic nature of the mechanism for ensuring investment and innovation security. *Problems and prospects of economics and management*. № 2(18). P. 137–145.
9. Fedyshyn, I., Harmatii, N. (2020). Investment and innovation activity of enterprises. *Galician Economic Gazette*. Vol. 63. № 2. P. 26–34.
10. Bludova, T. V., Tokar, V. V. (2013). Modeling of innovation and investment activity in the context of economic security of the enterprise. *Efficient economy*. № 2. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1826>.